

Interview met Coosje de Jong

Auteur van de verhalenbundel 'De dagen tellen'. Een jubileumuitgave in verband met het 10 jarig bestaan van Hospice Dôme op 16 april 2014.

Nadat we in een gastenkamer zijn neergestreken begint Coosje als vanzelf te praten. Haar woordkeus en ook de manier waarop ze haar zinnen formuleert, verraden haar liefde voor taal.

'Als ik als journalist was binnengekomen bij Hospice Dôme, dan had ik waarschijnlijk veel meer vanuit mijn eigen referentiekader gekeken en kritisch geïnformeerd. Het aantrekkelijke van deze opdracht was dat ik als gesprekspartner kon insteken. Dat vind ik zelf een mooie manier om mensen tot hun recht te laten komen. Dat is mijn ultieme doel, daar schrijf ik voor: om dichtbij te komen, om contact te maken met wat een mens beweegt.'

Wat heb jij nog meer nodig om dat doel te bereiken?

Nieuwsgierigheid. En geduld. Me verdiepen in wat mensen beleven. Me verplaatsen in mensen door te luisteren, kijken en ruiken. Ik wil dichtbij komen, inzoomen, inkomen, deelgenoot worden, begrijpen met mijn ziel.

Wat er gebeurde in de ontmoeting met mensen in het hospice is dat ik mensen ontmoette zoals ikzelf, met dezelfde emoties, dezelfde verlangens. Het verschil is wel dat het aandoet als 'het leven in een notendop'. Je emoties lijken scherper te worden als je weet dat daar de grens is.

Hoeveel boeken zijn er tot nu toe van jouw hand verschenen?

Deze verhalenbundel is mijn eerste boek! We zijn nu een jaar verder en ik bedenk dat het zó'n gelukkig jaar is geweest, dat schrijfjaar. Ik schrijf voor mezelf al jaren verhalen. Nog niet eerder was ik tot publiceren daarvan gekomen.

Hoe kwam je erbij om dit te gaan schrijven?

Ik ben ervoor gevraagd. Het idee was om een jubileumboek uit te geven ter ere van het tienjarig bestaan van Hospice Dôme.

De grote vraag was hoe het eruit zou gaan zien. Ga je dan alle mensen interviewen? Alle medewerkers en vrijwilligers? Alle disciplines aan het woord laten? Na een intensief gesprek kwamen we erop uit dat het uiteindelijk gaat om de gast.

Hoe ben je aan de twintig verhalen en twee gedichten gekomen?

Ik had heel realistisch de gasten aan het woord kunnen laten door het schrijven van portretten, maar dat gaat wel heel ver. Je trekt heel veel mensen mee in zo'n aanpak. Het alternatief is dan snel gevonden: kiezen voor fictie.

Alles bij elkaar heb ik twee weken doorgebracht in Hospice Dôme. Soms door een tijdlang te zitten op een bankje in de hal. Dan weer door mee te lopen in de zorg. Ik heb zelfs een dag in een bed gelegen. Het verraste me wat dat met me deed. Ik werd op mezelf teruggeworpen. Veel stilte, veel gedachten. En ook het gevoel tot last te zijn voor een ander, in een ruimte die me vreemd was. Die me ook wel wat benauwde. Zo kan het dus zijn, dacht ik.

Ik heb geprobeerd zo dicht mogelijk bij die ervaring te komen, het leven zoals het in Hospice Dôme wordt geleefd, hoe divers ook qua emoties. Wat dat betreft net zo divers als het buiten het hospice wordt geleefd.

Tijdens het schrijfproces werd ik soms ongerust. Na vier verhalen was ik uitgeput, leeg. Door dan weer in Hospice Dôme te zijn, ontstond er nieuwe stof. Een verhaal ontstaat bij mij meestal met een beginzin en daarna is het hard werken, fijn slijpen en vooral veel schrappen. Schrijven is voor een groot deel ambachtelijk werk. Maar soms kom ik terecht in een flow, waarin de ene zin de andere zin opvolgt. Dan zit ik helemaal in de melodie. Het verhaal van Maurice is daar een voorbeeld van.

Heb je met droge ogen kunnen schrijven?

Ja, ik heb er niet bij gehuild. Het heeft me wel gepakt. In het boek lijkt niemand opstandig te zijn. Zodra mensen binnen zijn, is de dood een metgezel, zo lijkt het. Die kun je niet meer bestrijden. Er is een mate van acceptatie. Als gast heb je als het ware uitgesproken: Ik ga dood. Daarom mag ik hier komen.

Bij sommige passages raak ik zelf nog steeds ontroerd, bijvoorbeeld als ik het verhaal van Tamara lees. Of dat van Wouter:

'Vier vrouwen, drie mannen. De tenor telt voor twee. Hij kijkt naar mij, ik zie dat we hetzelfde denken: ach, had ik daar kunnen staan. Een van de zeven neuriet zacht de vierslag voor. De sopranen zetten in. De altten schuiven eronder. De bassen volgen, als draagvlak voor wat komen gaat. *Dona nobis pacem*. De tenor valt in, hoog, standvastig, als een aanhoudende bede. Heer, hoor naar Hans. De hemel opent zich, wijd.'

Wat wil jij jouw lezerspubliek meegeven?

De ontroering, het gepakt worden. Ik zoom in en nodig de lezer uit: Kijk met me mee, beleef het mee. Zie je wel. Dit heb ik waargenomen.

Schrijven is de kunst om dingen op te roepen in een verhaal. De lezer meenemen in een ervaring, een ontdekking, waar je over na kunt denken, iets wat zeggenschap heeft. Nee, het hoeft niet afgerond te zijn. Een momentum kan het zijn, iets wat de moeite waard is om op in te zoomen en van nabij te bekijken, waardoor ik getriggerd word, iets zie. Een stukje van het leven. Schrik. Ontroering. Emotie.

Waar gaat jouw volgende boek over?

Soms sluit ik mezelf op zolder op. Want ja, ik ben weer aan het schrijven. Ik was al bezig met een boek voordat ik aan deze verhalenbundel begon, en ik heb dat weer opgepakt. Het heeft een andere thematiek, maar het is wel weer van binnenuit geschreven. Het gaat, heel in het kort gezegd, over verdragen en over loslaten.

Ik blijf schrijven. Ik kan die ervaring niet straffeloos laten voor wat die is, de ervaring van het schrijven en in de flow zijn. Er zit iets binnen in mij en dat komt er in verhalen heel goed uit. Het schoont mij op.

Amersfoort, 28 mei 2015